

РЕЦЕНЗІЯ ОФІЦІЙНОГО РЕЦЕНЗЕНТА

доцента кафедри кардіохірургії, рентгенендоваскулярних та екстракорпоральних технологій Національного університету охорони здоров'я імені П. Л. Шупика, кандидата медичних наук, доцента

Зеленчука Олега Валерійовича на дисертаційну роботу

Дядюна Дмитра Миколайовича

“Діагностика та хірургічне лікування первинних неміксомних пухлин серця”

представлену до захисту у спеціалізовану вчену раду ДФ 26.613.124

Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика,

що утворена наказом відповідно до рішення вченої ради Національного

університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика від 17.05.2023

(протокол № 5) для розгляду та проведення разового захисту дисертації

на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність «Серцево-судинна

хірургія»).

Науковий керівник – Вітовський Р.М., д.мед.н., професор, професор кафедри хірургії серця та магістральних судин НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

1.Актуальність теми дисертації

В останні роки спостерігається значний інтерес до маловивченої проблеми кардіології та кардіохірургії - діагностики та лікування пухлин серця. Новоутворення серця достатньо рідкісна патологія з надзвичайно поліморфною клінічною картиною і несприятливим природнім перебігом. На них припадає, за даними різних авторів, від 25 до 500 випадків на 1 млн розтинів, причому 80% становлять доброякісні пухлини.

Дані літератури, в основному, представляють опис поодиноких випадків захворювання. Найбільша статистика відображає досвід спостереження і хірургічного лікування пухлин серця (в межах до 100-200

випадків) провідними кардіохірургічними клініками таких розвинутих держав, як США, Німеччина, Китай, Франція, Канада та ін.

Широке впровадження в повсякденну практику нових діагностичних методів дослідження та вдосконалення кардіохірургії як галузі медицини дозволило істотно поліпшити прогноз, однак своєчасна і точна діагностика новоутворень серця і хірургічне лікування таких хворих становлять до цього часу серйозну та далеко невирішену проблему. Окрім цього, оскільки нерідко спостерігаються достатньо унікальні варіанти клінічного перебігу захворювання, то й методики їх хірургічного лікування можуть бути теж специфічними та неординарними, що значно ускладнює накопичення подібного досвіду навіть у великих центрах. В таких умовах вкрай важливим є колективний досвід, що формується з результатів, отриманих різними центрами при лікуванні даної патології.

Особлива увага в літературі приділяється хірургічному лікуванню злоякісних пухлин серця. Невирішеними залишаються питання ранньої діагностики, спрямованої на виявлення операбельних випадків ураження серця. Так само, дані літератури свідчать про високу госпітальну летальність в цьому напрямі хірургії, тому пошук причин і методів профілактики ускладнень операційного та раннього післяопераційного періоду також вимагає подальшого вивчення.

2.Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами

Дисертаційна робота виконана в рамках прикладної науково-дослідної роботи відділу хірургічного лікування поліорганної патології ДУ “Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова НАМН України” «Розробити та вдосконалити диференційну діагностику та хірургічне лікування первинних неміксомних пухлин серця» (№ державної реєстрації 0117U000494), терміни виконання 2017 – 2019 рр. Автор дисертації був співвиконавцем цієї теми.

3. Ступінь обґрунтованості та вірогідності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукові положення, висновки та рекомендації, що були викладені в роботі, отримані на достатньому фактичному клінічному матеріалі. Достовірність даних підтверджена, окрім достатнього обсягу спостереженнями, використанням надійних методів статистичної обробки даних.

Усі проведені дослідження погоджені Комісією з питань біоетики і не містять даних, які суперечать морально етичним нормам і сучасним вимогам біоетики.

Використання сучасних методів діагностики, належний аналіз та інтерпретація отриманих результатів дослідження дозволили вирішити поставлені задачі дослідження та сформулювати обґрунтовані та логічні висновки.

4. Наукова новизна дослідження та одержаних результатів

Автором вперше:

- встановлено, що клінічні прояви первинних неміксомних пухлин серця залежать від характеру ураження серцевих структур. Інтраміокардіальні новоутворення порушують внутрішньосерцеву гемодинаміку, а також впливають на контрактильну здатність міокарда. У випадку з переважним ураженням клапанних структур клінічні прояви залежать від величини новоутворення і ступеня деформації клапанів;
- доведено, що провідна роль у встановленні попереднього клінічного діагноза належить ЕхоКГ (в т.ч.- трансезофагеальної). Додаткові методи дослідження – КТ, МРТ та ПЕТ-КТ дозволяють визначити характер пухлини, ступінь розповсюженості пухлинного процесу та ураження серцевих структур;

- доведено, що хірургічне лікування злоякісних пухлин серця повинно бути направлено на максимально радикальне видалення новоутворення та відновлення адекватної внутрішньосерцевої гемодинаміки;
- продемонстровано, що забезпечення максимального гемодинамічного ефекту в 43,9% випадків первинних неміксомних злоякісних та у 30,6% випадків первинних неміксомних доброякісних пухлин серця потребує реконструкції пошкоджених серцевих структур;
- розроблено систему дезінтоксикаційних профілактичних заходів в інтраопераційному та в ранньому післяопераційному періодах, що дозволила знизити летальність з 33,3% до 7,9% у пацієнтів зі злоякісними пухлинами серця.

5. Практичне значення результатів дослідження.

На основі даних сучасних патогенетичних досліджень представлено методи діагностики та хірургічного лікування первинних неміксомних пухлин серця. Апробовано заходи щодо зниження частоти основних післяопераційних ускладнень, що дозволило знизити шпитальну летальність з 33% до 7,9%.

Доведено, що при виконанні операцій з приводу первинних неміксомних пухлин серця слід володіти всім арсеналом хірургічних маніпуляцій, включаючи ендоскопічну техніку та інструментарій, що часто може знадобитися для досягнення технічної та гемодинамічної ефективності операції, а також враховуючи трансплантацію серця, як максимально радикальний метод хірургічного лікування.

В роботі запроваджена система ведення пацієнтів в інтраопераційному та ранньому післяопераційному періодах, спрямована на усунення пухлинної інтоксикації, як основної причини госпітальної летальності при злоякісних новоутвореннях.

З огляду на неминучість обсіменіння пухлинними клітинами всього організму в результаті хірургічного видалення злоякісних пухлин в умовах

штучного кровообігу та для покращення якості та тривалості життя пацієнтів з даною патологією після відновлення гемодинаміки необхідно невідкладне проведення адекватної хіміотерапії вже в ранньому післяопераційному періоді.

6. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях

Основні наукові положення та результати дисертаційної роботи опубліковані в науково-періодичних виданнях та викладені у матеріалах науково – практичних конференцій. За темою дисертаційного дослідження Дядюна Д.М. опубліковано 18 наукових праць, з яких 14 – статті у фахових наукових виданнях, рекомендованих МОН України, 3 – у виданнях, що індексуються міжнародною наукометричною базою Scopus. Отримано 3 патенти на корисну модель, що безпосередньо пов'язані з темою дисертації.

7. Структура та зміст дисертації.

Дисертаційна робота викладена на 249 сторінках комп'ютерного тексту та складається зі вступу, огляду літератури, трьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів, висновків, переліку використаних літературних джерел та додатку. Робота ілюстрована 83 рисунками та 18 таблицями, що відповідають змісту роботи та містять необхідні матеріали.

У вступі автор обґрунтував актуальність теми, визначив мету та задачі, визначив об'єкт та предмет дослідження, сформулював наукову новизну та практичну значимість отриманих результатів.

У розділі «ПЕРВИННІ НЕМІКСОМНІ ПУХЛИНИ СЕРЦЯ ТА ЇХ ХІРУРГІЧНЕ ЛІКУВАННЯ (огляд літератури)» автором детально і всебічно було розглянуто літературні дані щодо діагностики та хірургічного лікування пухлин серця, були представлені сучасні підходи та дискусійні питання, що існують в цій темі. Окремими підпунктами було розглянуто доброякісні неміксомні та злоякісні неміксомні пухлини серця.

В розділі «ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КЛІНІЧНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕНЬ» автором представлено клінічний матеріал дослідження (103 хворих). Також, у розділі висвітлений розподіл пухлин за видами, віком. В даному розділі автор дає загальну характеристику клінічної частини матеріалу, методів дослідження та статистичної обробки даних. Наводиться опис кожного методу дослідження як загальноклінічного, так і спеціального, їх доцільність та частота використання.

В розділі «ПЕРВИННІ НЕМІКСОМНІ ДОБРЯКІСНІ ПУХЛИНИ СЕРЦЯ» автором детально розглянуто матеріали власного дослідження, що стосуються особливостей хірургічного лікування доброякісних неміксомних пухлин. Детально і всебічно представлені дані щодо локалізації, клінічного перебігу, особливостей діагностики та хірургічного лікування з аналізом безпосередніх та віддалених результатів.

Розділ «ПЕРВИННІ НЕМІКСОМНІ ЗЛОЯКІСНІ ПУХЛИНИ СЕРЦЯ» присвячений хірургічному лікуванню злоякісних пухлин. В ньому автор також детально розглядає питання локалізації та клінічного перебігу даного захворювання, а також проводить порівняльний аналіз із групою доброякісних неміксомних пухлин. Досить широко розглянуті методи традиційної діагностики, включаючи біопсію з представленням нового методу біопсії під КТ навігацією. Детально описане хірургічне лікування, хірургічні доступи, ступінь радикальності та методи її досягнення, що вкрай важливо при хірургічному лікуванні онкопатології. Детально розглянуті післяопераційні ускладнення та причини госпітальної летальності, представлені методи їх профілактики на операційному та післяопераційному етапах, розроблена схема дезінтоксикаційної терапії. Проведений аналіз безпосередніх та віддалених результатів хірургічного лікування.

Розділ «АНАЛІЗ ТА УЗАГАЛЬНЕННЯ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ» написаний логічно, дані викладені послідовно й чітко. Автором проведено узагальнення власних даних та порівняння отриманих

результатів дослідження з існуючими положеннями та рекомендаціями, що висвітлюються у доступних наукових літературних джерелах.

Висновки ,що логічно сформовані за результатами проведеного дослідження, повністю відповідають меті та поставленим завданням та є обґрунтованими.

Список літературних джерел відповідає нормам оформлення дисертаційних робіт. В ньому достатня кількість вітчизняних та закордонних авторів.

Робота в достатній мірі ілюстрована таблицями та рисунками.

8.Відповідність змісту дисертації встановленим вимогам

Основні теоретичні, наукові та практичні положення дисертаційної роботи Дядюна Д.М. на тему: «Діагностика та хірургічне лікування первинних неміксомних пухлин серця» відображені в анотації у повному обсязі. Дисертація відповідає спеціальності 222 «Медицина».

9.Недоліки дисертаційної роботи щодо змісту та оформлення

Під час рецензії дисертації та проведення її аналізу склалося позитивне враження. Дана робота не має принципових зауважень, проте містить деякі недоліки:

- 1.Незначна кількість граматичних та стилістичних помилок;
2. Забагато уваги приділяється опису кожного окремого випадку пухлини, що значно розтягує текстове наповнення;
- 3.Деякі скорочення в переліку скорочень не використовуються в тексті.

Під час рецензії роботи виникли наступні питання:

1. На скільки, на Ваш погляд, хіміотерапевтичне лікування вирішує проблему післяопераційних ускладнень? В чому проблема?
2. Використання торакоскопичних інструментів. В яких випадках ви рекомендуєте їх застосовувати?

10. Висновок

Розглянувши дисертацію Дядюна Д.М. на тему «Діагностика та хірургічне лікування первинних неміксомних пухлин серця» та матеріали публікацій за темою дисертації, вважаю дану роботу актуальною та оцінюю позитивно. Дисертація відповідає основним вимогам оформлення дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Результати її відрізняються науковою новизною та практичним значенням.

Наявні зауваження не знижують наукової та практичної цінності дисертаційної роботи. В цілому необхідно зазначити, що дисертаційна робота Дядюна Дмитра Миколайовича «Діагностика та хірургічне лікування первинних неміксомних пухлин серця» повністю відповідає пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановами Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. №44 та Вимогам до оформлення дисертації, затверджених Наказом МОН України від 19.08.2015 р. № 40, які пред'являються до наукового захисту ступеня доктора філософії і може бути представлена до офіційного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді з наступним присудженням наукового ступеня доктора філософії.

Офіційний рецензент:

доцент кафедри кардіохірургії,
рентгенендоваскулярних та
екстракорпоральних технологій
Національного університету охорони
здоров'я імені П. Л. Шупика,
к. мед. н., доцент

О. В. Зеленчук

МОЗ України
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА
Фліпис *О. В. Зеленчук*
Завідувач
вчений секретар
« » 20 р.